บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กองกลาง โทร ๐-๒๒๘๑ ๕๙๕๕ ต่อ ๑๒๙

ที่ กษ ๐๒๐๑.๐๖/ว ๘๘๕๖ **วันที่** ๒๙ กันยายน ๒๕๖๐

เรื่อง สรุปผลการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเชื่อมโยงการดำเนินงานระหว่างศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร(ศพก.) และการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

เสนอ ส่วนราชการในสังกัด สำนักแผนงานและโครงการพิเศษ
และกองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน

เพื่อโปรดทราบ

(นางสุพิศ พูลคุณานุกูร)
หัวหน้ากลุ่มช่วยอำนวยการนักบริหาร
รักษาราชการแทน ผู้อำนวยการกองกลาง
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
รับที่ ๓๖๒๕๗
วันที่ ๒๘ ก.ย. ๖๐
เวลา ๑๕.๓๖

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมส่งเสริมการเกษตร โทร. ๐ ๒๕๗๙ ๓๘๓๕

ที่ กษ ๑๐๐๖/๘๙๙๒ **วันที่** ๑๘ กันยายน ๒๕๖๐

เรื่อง สรุปผลการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเชื่อมโยงการดำเนินงานระหว่างศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) และการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

เสนอ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการ

นายศรรชิต สุขเสถียร
หัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรี

สำนักงานรัฐมนตรี
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
รับที่ ๗๖๒๙๗
วันที่ ๒๐ ก.ย. ๒๕๖๐
เวลา ๑๖๐๑

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมส่งเสริมการเกษตร โทร ๐ ๒๕๗๙ ๓๘๓๕

ที่ กษ ๑๐๐๖/ห๙๙๒ **วันที่** ๑๘ กันยายน ๒๕๖๐

เรื่อง สรุปผลการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเชื่อมโยงการดำเนินงานระหว่างศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) และการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

สำนักงานรัฐมนตรี
รับที่ ๗๐๓๔๗
วันที่ ๑๙ ก.ย. ๖๐
เวลา ๑๑.๐๕

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เรื่องเดิม

ตามที่กรมส่งเสริมการเกษตรได้ดำเนินโครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเชื่อมโยงการดำเนินงานระหว่างศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) และการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงการดำเนินงานแปลงใหญ่และ ศพก. อย่างเป็นรูปธรรม สามารถใช้ ศพก.เป็นฐานเรียนรู้และเป็นแหล่งองค์ความรู้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรแปลงใหญ่ ตลอดจนเป็นที่บ่มเพาะเกษตรกรที่จะเข้าเป็นสมาชิกแปลงใหญ่ได้อย่างแท้จริง ซึ่งได้กำหนดจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการฯ ระหว่างวันที่ ๓๐ สิงหาคม - ๒ กันยายน ๒๕๖๐ ณ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ นั้น

ข้อเท็จจริง

กรมส่งเสริมการเกษตรได้จัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการเชื่อมโยงการดำเนินงาน ระหว่างศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) และการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ระหว่างวันที่ ๓๐ สิงหาคม - ๒ กันยายน ๒๕๖๐ ณ ศพก. อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ สรุปผลการสัมมนาได้ดังนี้

๑. วันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๐ ผู้เข้าร่วมสัมมนาเข้าร่วมกิจกรรม ดังนี้

๑.๑ ศึกษาดูงานการดำเนินงานแปลงใหญ่ข้าว อำเภอหางดง และการดำเนินงาน ศพก. อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

๑.๒ แบ่งกลุ่มอภิปรายย่อยของคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. ระดับประเทศ และคณะกรรมการเครือข่ายแปลงใหญ่ระดับประเทศ

๒. วันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๐ เป็นการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเชื่อมโยงการดำเนินงานระหว่าง ศพก. และการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ โดยมีพลเอกปัฐมพงศ์ ประถมภัฏ ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธานการสัมมนา และนายสมชาย ชาญณรงค์กุล อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร เป็นผู้ดำเนินการสัมมนา สรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

๒.๑ การดำเนินงานโครงการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ และแนวทางการพัฒนา

๑) การเชื่อมโยง ศพก. และการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ควรร่วมกันพิจารณาบริบทจากพื้นที่เพื่อจัดทำยุทธศาสตร์ในการพัฒนาเป็นหนึ่งเดียวกัน

๒) ไม่จำเป็นต้องมีเครื่องจักรกลทุกอำเภอ ให้มีเฉพาะอำเภอที่จำเป็น

๓) ศพก. แต่ละอำเภอต้องมีการกำหนดองค์ความรู้ เพื่อถ่ายทอดไปสู่ ศพก. อื่นๆ และรวบรวมองค์ความรู้ให้แปลงใหญ่นำไปปฏิบัติ ในการลดต้นทุนและพัฒนาประสิทธิภาพการผลิต

๒.๒ การดำเนินงาน ศพก. และแนวทางการพัฒนา

๑) ทุก ศพก. มีองค์ความรู้ แต่อาจไม่ครอบคลุมทั้งหมด

๒) ควรมีการใช้ระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วย ศพก. ในการบริหารจัดการร่วมกันระหว่าง ศพก. และแปลงใหญ่

๓) ศพก. และแปลงใหญ่ควรร่วมกันพัฒนานวัตกรรมที่เหมาะสมกับชุมชน

๒.๓ การเชื่อมโยง...

๒.๓ การเชื่อมโยง ศพก. และการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ข้อเสนอแนะและสิ่งที่จะดำเนินการต่อไป

๑) ต้องมีการพัฒนา ศพก. และแปลงใหญ่แบบเฉพาะเจาะจง

๒) ประสานเครือข่ายจนถึงระดับจังหวัด ตลาดท้องถิ่น

๓) ตลาดสุขภาพ เน้นสินค้าคุณภาพของแปลงใหญ่

๔) คิดระบบการส่งต่อความรู้ที่แตกต่างกันในเครือข่าย

๕) จัดการด้านการตลาดแบบเฉพาะด้าน

๖) ต้องเกิดกองทุนพัฒนาในพื้นที่ เพื่อให้เกิดความยั่งยืน พร้อมทั้งมีการวางแผนร่วมกันและหาแนวทางการแก้ไขปัญหา

๗) ให้เกิดการพึ่งพาตนเองในชุมชน

๘) เจ้าหน้าที่ต้องมีการบูรณาการกัน ให้มีการประชุมร่วมกันทั้ง ๒ เครือข่ายทุกครั้ง

๙) คณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ระดับประเทศ ทั้ง ๑๘ คน ให้มีการถอดบทเรียน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน

๑๐) ความแตกต่างของชนิดสินค้า ให้มีการเชื่อมโยงในสินค้าประเภทเดียวกันและพัฒนาเป็นนวัตกรรมไปสู่สาธารณชน

๑๑) องค์ความรู้และการถ่ายทอดความรู้ มีทุก ศพก. แต่อาจไม่ครอบคลุมทั้งหมด ซึ่งองค์ความรู้จะต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของแปลงใหญ่ โดยการขับเคลื่อน ศพก.ที่เป็นแปลงใหญ่จะสามารถดำเนินการได้ง่าย และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

๑๒) การรวมกลุ่มการพัฒนาระหว่าง ศพก. และแปลงใหญ่ ยังไม่มีการหารือในระดับจังหวัด แผนงานไม่เกิด การสร้างเครือข่ายจึงเกิดได้ช้าลง ต้องมีประธาน ศพก. และแปลงใหญ่อยู่ใน SC ระดับจังหวัด

๑๓) การบริหารจัดการร่วมกันระหว่าง ศพก. และแปลงใหญ่ ให้ใช้ระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วย ศพก. ในการดำเนินการ ซึ่งแผนงานภายใต้หน่วยงานทุกหน่วยงานต้องตอบสนอง

๑๔) การร่วมกันพัฒนานวัตกรรมที่เหมาะสมกับชุมชน

๑๕) การแปรรูปจากผลผลิตที่ได้มาตรฐานต้องมีกระบวนการแปรรูปที่ดี

๑๖) การเชื่อมโยงระหว่างแปลงใหญ่และ ศพก. ในการทำให้เครือข่ายเกิดขึ้น ให้ใช้ระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วย ศพก. ในการดำเนินการ

๑๗) ต้องเกิดตลาดถาวรขึ้นทั้งในระดับประเทศ และระดับจังหวัด

๑๘) การต่อยอดที่ทรงคุณภาพ เช่น การขยายพื้นที่ปลูกข้าวอินทรีย์ ๑ ล้านไร่ ถ้ามีการบูรณาการร่วมกับแปลงใหญ่ จะสามารถขยายพื้นที่ได้

รายละเอียดตามเอกสารแนบ

ประเด็นเสนอ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

รมว.กษ.
รับที่ ๓๖๒๕๗
วันที่ ๒๖ ก.ย. ๖๐
เวลา ๑๓.๕๑ น.

ทราบ

พลเอก

(ฉัตรชัย สาริกัลยะ)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒๖ ก.ย. ๖๐

(นายธนิตย์ เอนกวิทย์)
รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
รักษาราชการแทน หัวหน้ากลุ่มภารกิจ
ด้านส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรและระบบสหกรณ์

เรียน รมว.กษ.
เพื่อโปรดทราบ และ
เห็นควรให้ ร.ม.ว. กษ. พิจารณา
อนุมัติเสนอต่อ นายกรัฐมนตรี

พลเอก

(ประสาท สุขเกษตร)
เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒๖ ก.ย. ๖๐

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
รับที่ ๓๖๒๕๗
วันที่ ๑๕ ก.ย. ๖๐
เวลา ๑๕.๓๗

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กรมส่งเสริมการเกษตร กองวิจัยและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร โทร ๐ ๒๕๗๙ ๓๘๓๕

ที่ กษ ๑๐๐๖/ ศศ๙๒ ๘๑๑๑ **วันที่** ๑๘ กันยายน ๒๕๖๐

เรื่อง สรุปผลการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเชื่อมโยงการดำเนินงานระหว่างศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) และการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

รองปลัดฯ (นายนิ่มชัยฯ)
รับที่ ๓๖๒๕๗
วันที่ ๑๙ ก.ย. ๖๐ เวลา ๑๖.๐๕ น.

เรียน ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เรื่องเดิม

ตามที่กรมส่งเสริมการเกษตรได้ดำเนินโครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเชื่อมโยงการดำเนินงานระหว่างศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) และการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงการดำเนินงานแปลงใหญ่และ ศพก. อย่างเป็นรูปธรรม สามารถใช้ ศพก.เป็นฐานเรียนรู้และเป็นแหล่งองค์ความรู้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรแปลงใหญ่ ตลอดจนเป็นที่บ่มเพาะเกษตรกรที่จะเข้าเป็นสมาชิกแปลงใหญ่ได้อย่างแท้จริง ซึ่งได้กำหนดจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการฯ ระหว่างวันที่ ๓๐ สิงหาคม - ๒ กันยายน ๒๕๖๐ ณ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ นั้น

ข้อเท็จจริง

กรมส่งเสริมการเกษตรได้จัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการเชื่อมโยงการดำเนินงาน ระหว่างศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) และการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ระหว่างวันที่ ๓๐ สิงหาคม - ๒ กันยายน ๒๕๖๐ ณ ศพก. อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ สรุปผลการสัมมนาได้ดังนี้

๑. วันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๐ ผู้เข้าร่วมสัมมนาเข้าร่วมกิจกรรม ดังนี้

๑.๑ ศึกษาดูงานการดำเนินงานแปลงใหญ่ข้าว อำเภอหางดง และการดำเนินงาน ศพก. อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

๑.๒ แบ่งกลุ่มอภิปรายย่อยของคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. ระดับประเทศ และคณะกรรมการเครือข่ายแปลงใหญ่ระดับประเทศ

๒. วันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๐ เป็นการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเชื่อมโยงการดำเนินงานระหว่าง ศพก. และการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ โดยมีพลเอกปัฐมพงศ์ ประถมภัฏ ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธานการสัมมนา และนายสมชาย ชาญณรงค์กุล อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร เป็นผู้ดำเนินการสัมมนา สรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

๒.๑ การดำเนินงานโครงการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ และแนวทางการพัฒนา

๑) การเชื่อมโยง ศพก. และการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ควรร่วมกันพิจารณาบริบทจากพื้นที่เพื่อจัดทำยุทธศาสตร์ในการพัฒนาเป็นหนึ่งเดียวกัน

๒) ไม่จำเป็นต้องมีเครื่องจักรกลทุกอำเภอ ให้มีเฉพาะอำเภอที่จำเป็น

๓) ศพก. แต่ละอำเภอต้องมีการกำหนดองค์ความรู้ เพื่อถ่ายทอดไปสู่ ศพก. อื่นๆ และรวบรวมองค์ความรู้ให้แปลงใหญ่นำไปปฏิบัติ ในการลดต้นทุนและพัฒนาประสิทธิภาพการผลิต

๒.๒ การดำเนินงาน ศพก. และแนวทางการพัฒนา

๑) ทุก ศพก. มีองค์ความรู้ แต่อาจไม่ครอบคลุมทั้งหมด

๒) ควรมีการใช้ระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วย ศพก. ในการบริหารจัดการร่วมกันระหว่าง ศพก. และแปลงใหญ่

๓) ศพก. และแปลงใหญ่ควรร่วมกันพัฒนานวัตกรรมที่เหมาะสมกับชุมชน

๒.๓ การเชื่อมโยง...

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
รับที่ ๓๗๖๕๗
วันที่ ๖๐ ก.ย. ๖๐
เวลา ๑๐.๑๕

๒.๓ การเชื่อมโยง ศพก. และการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ข้อเสนอแนะและสิ่งที่จะดำเนินการต่อไป

๑) ต้องมีการพัฒนา ศพก. และแปลงใหญ่แบบเฉพาะเจาะจง

๒) ประสานเครือข่ายจนถึงระดับจังหวัด ตลาดท้องถิ่น

๓) ตลาดสุขภาพ เน้นสินค้าคุณภาพของแปลงใหญ่

๔) คิดระบบการส่งต่อความรู้ที่แตกต่างกันในเครือข่าย

๕) จัดการด้านการตลาดแบบเฉพาะด้าน

๖) ต้องเกิดกองทุนพัฒนาในพื้นที่ เพื่อให้เกิดความยั่งยืน พร้อมทั้งมีการวางแผนร่วมกันและหาแนวทางการแก้ไขปัญหา

๗) ให้เกิดการพึ่งพาตนเองในชุมชน

๘) เจ้าหน้าที่ต้องมีการบูรณาการกัน ให้มีการประชุมร่วมกันทั้ง ๒ เครือข่ายทุกครั้ง

๙) คณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ระดับประเทศ ทั้ง ๑๘ คน ให้มีการถอดบทเรียน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน

๑๐) ความแตกต่างของชนิดสินค้า ให้มีการเชื่อมโยงในสินค้าประเภทเดียวกันและพัฒนาเป็นนวัตกรรมไปสู่สาธารณชน

๑๑) องค์ความรู้และการถ่ายทอดความรู้ มีทุก ศพก. แต่อาจไม่ครอบคลุมทั้งหมด ซึ่งองค์ความรู้จะต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของแปลงใหญ่ โดยการขับเคลื่อน ศพก.ที่เป็นแปลงใหญ่จะสามารถดำเนินการได้ง่าย และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

๑๒) การรวมกลุ่มการพัฒนาระหว่าง ศพก. และแปลงใหญ่ ยังไม่มีการหารือในระดับจังหวัด แผนงานไม่เกิด การสร้างเครือข่ายจึงเกิดได้ช้าลง ต้องมีประธาน ศพก. และแปลงใหญ่อยู่ใน SC ระดับจังหวัด

๑๓) การบริหารจัดการร่วมกันระหว่าง ศพก. และแปลงใหญ่ ให้ใช้ระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วย ศพก. ในการดำเนินการ ซึ่งแผนงานภายใต้หน่วยงานทุกหน่วยงานต้องตอบสนอง

๑๔) การร่วมกันพัฒนานวัตกรรมที่เหมาะสมกับชุมชน

๑๕) การแปรรูปจากผลผลิตที่ได้มาตรฐานต้องมีกระบวนการแปรรูปที่ดี

๑๖) การเชื่อมโยงระหว่างแปลงใหญ่และ ศพก. ในการทำให้เครือข่ายเกิดขึ้น ให้ใช้ระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วย ศพก. ในการดำเนินการ

๑๗) ต้องเกิดตลาดถาวรขึ้นทั้งในระดับประเทศ และระดับจังหวัด

๑๘) การต่อยอดที่ทรงคุณภาพ เช่น การขยายพื้นที่ปลูกข้าวอินทรีย์ ๑ ล้านไร่ ถ้ามีการบูรณาการร่วมกับแปลงใหญ่ จะสามารถขยายพื้นที่ได้

รายละเอียดตามเอกสารแนบ

ประเด็นเสนอ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาลงนามหนังสือเรียนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ตามที่แนบมาพร้อมนี้

- โปรดทราบ
- ประสานแล้ว

๑ ต.ค. ๖๐

(นายธนิตย์ เอนกวิทย์)
รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
รักษาราชการแทน หัวหน้ากลุ่มภารกิจ

(นายสมชาย ชาญณรงค์กุล)
อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร

ผลการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเชื่อมโยงการดำเนินงาน ระหว่างศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) และการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ระหว่างวันที่ ๓๐ สิงหาคม - ๑ กันยายน ๒๕๖๐ ณ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

****

<u>วันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๐</u>

๑. ผู้เข้าร่วมสัมมนาศึกษาดูงานการดำเนินงาน ศพก. และการดำเนินงานแปลงใหญ่ในจังหวัดเชียงใหม่ ดังนี้

๑.๑ การดำเนินงานแปลงใหญ่ข้าว อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

๑.๒ การดำเนินงาน ศพก. อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

๒. มีการแบ่งกลุ่มอภิปรายย่อยของคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. ระดับประเทศ และคณะกรรมการเครือข่ายแปลงใหญ่ระดับประเทศ โดยสรุปผลการอภิปรายย่อยของคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. ระดับประเทศได้ดังนี้

๒.๑ ความก้าวหน้าของ ศพก. ในภาพรวมของแต่ละเขต (๑-๙)

<u>เขต ๑</u>

๑) การขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก.และข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน

(๑) พัฒนาศักยภาพ ศพก. ให้มีความพร้อมในการเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรของชุมชน

จากการประเมินและจัดระดับการพัฒนา ศพก. ปี ๒๕๖๐ ในพื้นที่ ๙ จังหวัด ภาคกลาง จำนวน ๗๘ ศพก. อยู่ในระดับ A จำนวน ๓๗ ศพก. ระดับ B จำนวน ๔๐ ศพก. และระดับ C จำนวน ๑ ศพก. จึงกำหนดแนวทางการพัฒนา ศพก. ดังนี้

- ปี ๒๕๖๐ จะพัฒนาจากระดับ C ให้ และระดับ B ให้เป็นระดับ A จำนวน ๔๑ ศพก และระดับ A ให้เป็น A+ อย่างน้อย ๙ ศพก.

- ปี ๒๕๖๑ จะพัฒนาศูนย์เครือข่าย เช่น ศจช. ศดปช. ให้มีความพร้อมในการจัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้/การเรียนรู้แก่เกษตรกรในชุมชนได้อย่างมีประสิทธิ์ภาพ อย่างน้อย ๒๕%

(๒) ติดตาม/เร่งรัด อำเภอ ในการสร้างเครือข่าย ๑ : ๑๐ ในพื้นที่ ๙ จังหวัดภาคกลาง จำนวน ๗๘ ศพก. มีการบันทึกข้อมูลในระบบ ๘๖๘ ศูนย์เครือข่าย

<u>ข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน</u>

(๑) ควรสนับสนุนงบประมาณสำหรับให้ ศพก. (ศพก.และศูนย์เครือข่าย) พัฒนาเกษตรกรต้นแบบ/ผู้นำ ฐานเรียนรู้ สถานที่ เอกสารประชาสัมพันธ์ สื่อการเรียนรู้ต่างๆ รวมทั้งค่าสาธารณูปโภค

(๒) ควรมีการสั่งการจากกระทรวง หรือ มีการบูรณาการของ Single Command อย่างจริงจังทั้งเรื่องการจัดทำแผนปฏิบัติงาน และการจัดประชุม เนื่องจากมีการให้ประธาน ศพก. เข้าประชุมบ่อยมาก

(๓) ควรลดกิจกรรมในด้านอื่นๆ ของ ศพก.เนื่องจากต้องทำงานหลายอย่าง จนไม่มีเวลาทำงานใน ศพก. หรือควรมีค่าตอบแทนให้ประธาน ศพก.

(๔) ควรมีการชี้แจงการรายงานในระบบ ศพก.ให้ชัดเจน

(๕) วิธีการประเมิน ควรใช้หลักเกณฑ์และวิธีการประเมิน ศพก.แบบเดียว และประเมินครั้งเดียว จะใช้ของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร หรือ กรมส่งเสริมการเกษตรก็ได้ และควรแจ้งหลักเกณฑ์การประเมินโดยเฉพาะจากระดับ A เป็น A+ ให้จังหวัดทราบโดยเร็ว

(๖) ควรมีการสนับสนุนเครื่องจักรกลการเกษตร เพื่อใช้เป็นต้นแบบเรียนรู้ใน ศพก. และใช้ร่วมกันในแปลงใหญ่

๒) การจัดทำหลักสูตรสนับสนุนแปลงใหญ่

ในพื้นที่ ๙ จังหวัดภาคกลาง จำนวน ๗๘ ศพก. มีการปรับหลักสูตรร่วมกันระหว่าง ศพก.กับแปลงใหญ่ แล้วจำนวน ๗๘ ศพก.

๓) การขับเคลื่อนเกษตรทฤษฎีใหม่ใน ศพก.

(๑) ศพก. มีการถ่ายทอดความรู้เรื่องเกษตรทฤษฎีใหม่ และหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

(๒) ศพก. เป็นสถานที่จัดกิจกรรมพบปะแลกเปลี่ยนเรียนรู้โครงการ ๕ ประสาน สืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่

(๓) ดำเนินโครงการ ๙๑๐๑ ในลักษณะทำฟาร์มชุมชน ในรูปแบบเศรษฐกิจพอเพียง

(๔) การจัดทำฐานเรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่ใน ศพก.

(๕) ปรับปรุงศูนย์เครือข่ายให้ดำเนินการในลักษณะเศรษฐกิจพอเพียง

๔) ผลความก้าวหน้าการเชื่อมโยงแปลงใหญ่กับ ศพก.จากการประชุมที่จังหวัดเพชรบุรี

(๑) เขต/จังหวัด ตรวจสอบข้อมูลชนิดสินค้าหลัก ศพก. กับแปลงใหญ่ พบว่าจากทั้งหมด ๗๘ ศพก. มีจำนวน ๑๖ ศพก. ที่ชนิดสินค้าหลักไม่ตรงกับแปลงใหญ่ ซึ่งจังหวัด/อำเภอ ได้ดำเนินการแล้ว ดังนี้

- ปรับปรุง ศพก.ให้มีฐานเรียนรู้/แปลงเรียนรู้ จำนวน ๒ ศพก.
- จัดตั้งศูนย์เครือข่าย จำนวน ๑๔ ศพก.

(๒) การเชิญประธาน ศพก.และประธานแปลงใหญ่ ระดับจังหวัดเข้าร่วมประชุม Single Command ดำเนินการแล้ว ทั้ง ๙ จังหวัด

(๓) จัดประชุมร่วมกันระหว่างคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. กับ คณะกรรมการเครือข่ายแปลงใหญ่ ระดับเขต จำนวน ๕ ครั้ง และจัดประชุมระดับจังหวัด จำนวน ๕ ครั้ง

๕) ความเชื่อมโยงของเทคโนโลยี ศพก. และแปลงใหญ่ ตามชนิดสินค้า

มีการนำเทคโนโลยีจาก ศพก.ไปดำเนินการในแปลงใหญ่ เพื่อลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มคุณภาพผลผลิตได้แก่ การใช้เครื่องหยอดข้าว เครื่องดำนา ระบบน้ำ การผลิต/ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ การผลิต/การใช้สารชีวภัณฑ์

<u>เขต ๒</u>

๑) การขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก.และข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน

(๑) จัดประชุมเชื่อมโยงคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และ คณะกรรมการเครือข่ายแปลงใหญ่ ระดับเขต ทุก ๒ เดือน และจัดประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. ทุกเดือน

(๒) สรุปประเด็นสำคัญจากการประชุมเชื่อมโยงเครือข่ายคณะกรรมการ ศพก. และคณะกรรมการเครือข่ายแปลงใหญ่ ระดับเขต

- ยกระดับการพัฒนา ศพก. และแปลงใหญ่ โดยวิเคราะห์จุดอ่อน แล้วร่วมกันหาแนวทางปรับปรุงพัฒนาจุดอ่อนให้เข้มแข็ง
- ให้ทุก ศพก. สรุปเนื้อหาหลักสูตรที่จัดอบรมใน ศพก. เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลองค์ความรู้
- พัฒนา ศพก. ที่มีศักยภาพและความพร้อม ให้มีรูปแบบของศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ จังหวัดละ ๑ ศพก. เพื่อเป็นต้นแบบการพัฒนาการเกษตรเฉพาะด้านอย่างครบวงจร
- แต่งตั้งคณะทำงานติดตามประเมินผลโครงการ ๙๑๐๑ ตามรอยเท้าพ่อ ภายใต้ร่มพระบารมี เพื่อการพัฒนาการเกษตรอย่างยั่งยืน โดยให้ประธานกรรมการเครือข่าย ศพก. ระดับจังหวัด เป็นคณะทำงาน
- กำหนดประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และคณะกรรมการเครือข่ายแปลงใหญ่ ระดับเขต ระหว่างวันที่ ๒๙ กันยายน - ๑ ตุลาคม ๒๕๖๐

๒) การจัดทำหลักสูตรสนับสนุนแปลงใหญ่

ศพก. ที่มีชนิดสินค้าตรงกับแปลงใหญ่ จัดหลักสูตรอบรมสนับสนุนการผลิตสินค้าแปลงใหญ่ให้แก่สมาชิกแปลงใหญ่ โดยวิทยากรเกษตรกรในพื้นที่ ในกรณีที่ ศพก. และ แปลงใหญ่ ชนิดสินค้าไม่ตรงกัน ให้จัดตั้งเครือข่าย ศพก. เพื่อจัดหลักสูตรอบรมให้ตรงกับความต้องการของแปลงใหญ่

๓) การขับเคลื่อนเกษตรทฤษฎีใหม่ใน ศพก.

(๑) จัดทำฐานเรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่ หรือเกษตรพอเพียง ในศพก. ทั้ง ๖๒ ศูนย์ในพื้นที่เขต ๒

(๒) ให้มีการบรรยายเกษตรทฤษฎีใหม่ หรือเกษตรพอเพียง ในการอบรมทุกหลักสูตรที่จัดโดย ศพก.

๔) การดำเนินงานโครงการ "๙๑๐๑ ตามรอยเท้าพ่อ ภายใต้ร่มพระบารมี เพื่อการพัฒนาการเกษตรอย่างยั่งยืน"

ดำเนินโครงการจำนวน ๑,๖๕๓ โครงการ งบประมาณที่ได้รับ ๑,๓๖๐,๐๙๓,๔๑๒ บาท งบประมาณที่ใช้ไป ๑,๓๐๐,๙๗๒,๑๐๘ บาท งบรวมที่ใช้ไปร้อยละ ๙๕.๖๕ งบแรงงานที่ใช้ไปร้อยละ ๙๑.๖๘ งบวัสดุที่ใช้ไปร้อยละ ๙๙.๔๖

<u>เขต ๓</u>

๑) การขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก.และข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน

(๑) จัดประชุมคณะกรรมการ ศพก. เพื่อให้ได้มีการแลกเปลี่ยนรเรียนรู้ และเสนอแนวคิดแนวทางการพัฒนาร่วมกัน

(๒) ขับเคลื่อนผ่านการประชุม SC

(๓) ศพก. บูรณาการร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ร่วมสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้ ศพก. และใช้ศาลาเรียนรู้ในการจัดอบรม

(๔) พัฒนาองค์ประกอบของ ศพก. ให้มีความพร้อมเป็นแหล่งเรียนรู้ในพื้นที่

(๕) พัฒนา ศพก. ตามเกณฑ์การประเมินศักยภาพของ ศพก. เพื่อยกระดับการพัฒนา

(๖) ดำเนินงานตามแผนบูรณาการ และเป็นแหล่งศูนย์กลางการเรียนรู้ การบริการข้อมูลด้านต่างๆ ของหน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

<u>ข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน</u>

(๑) ให้มีการประชุมคณะกรรมการ ศพก. ๒ เดือน/ครั้ง

(๒) พัฒนาศักยภาพประธาน ศพก. และเครือข่ายให้ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

(๓) ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทั่วไปและเกษตรกรในพื้นที่ได้รู้จัก ศพก. และเข้ามาใช้บริการ

(๔) พัฒนา ศพก. ให้มีศักยภาพพร้อมให้บริการแก่ประชาชนและผู้ที่สนใจ

(๕) ปีงบประมาณ ๒๕๖๑ ควรมีคู่มือการดำเนินงานที่ชัดเจน

๒) การจัดทำหลักสูตรสนับสนุนแปลงใหญ่

(๑) กรณีพืชชนิดเดียวกัน ให้ประธาน ศพก. เข้าไปมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานแปลงใหญ่ในการกำหนดกิจกรรม หลักสูตร เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาแปลงใหญ่

(๒) กรณีพืชต่างชนิดกัน ให้มีการขยายเครือข่าย ศพก. ให้มีความหลากหลาย เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับแปลงใหญ่ในพื้นที่

(๓) ดำเนินการฝึกอบรมให้กับเกษตรกร โดยผ่านหลักสูตรของกรมส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ การลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มปริมาณผลผลิต การเพิ่มคุณภาพผลผลิต การบริหารจัดการองค์กร/การรวมกลุ่ม เทคโนโลยีการผลิต และการบริหารจัดการด้านการตลาด

๓) การขับเคลื่อนเกษตรทฤษฎีใหม่ใน ศพก.

(๑) มติที่ประชุมคณะกรรมการ ศพก. ระดับจังหวัด ให้ทุก ศพก. มีหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับเกษตรทฤษฎีใหม่และกิจกรรมการทำแปลงเรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่

(๒) เกษตรกรเจ้าของ ศพก. เป็นส่วนหนึ่งใน ๕ ประสาน สืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่ ถวายในหลวง

(๓) เจ้าหน้าที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์และ SC ร่วมกับประธาน ศพก. ติดตามการดำเนินงานเกษตรกรที่ร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่

(๔) ศพก. นำแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่มาดำเนินงานในพื้นที่

๔) ผลความก้าวหน้าการเชื่อมโยงแปลงใหญ่กับ ศพก. จากการประชุมที่จังหวัดเพชรบุรี

มีการจัดการประชุมร่วมกันระหว่างคณะกรรมการเครือข่ายแปลงใหญ่และ ศพก. เพื่อให้เกิดการบูรณาการกันระหว่าง ศพก. ศพก.เครือข่าย และแปลงใหญ่ เนื้อหาการประชุมได้แก่ การรายงานผลการดำเนินงาน การบริหารจัดการการตลาด แผนการพัฒนา แผนการดำเนินงานเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานและร่วมกันแก้ไขปัญหา

๕) ความเชื่อมโยงของเทคโนโลยี ศพก. และแปลงใหญ่ ตามชนิดสินค้า

(๑) ประธาน ศพก. เป็นต้นแบบ และมีส่วนร่วมในการเป็นประธาน ที่ปรึกษา และแหล่งศึกษาดูงานให้กับสมาชิกแปลงใหญ่

(๒) การผลิตทุเรียนคุณภาพของ ศพก. เป็นเป้าหมายเดียวกับแปลงใหญ่ทุเรียนในจังหวัดตราด

(๓) มีการจัดทำหลักสูตรสนับสนุนแปลงใหญ่ใน ศพก. ทั้งเทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การผลิตพืชตาม GAP ตามชนิดสินค้า

<u>เขต ๔</u>

๑) การขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก.และข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน

(๑) จัดประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. ระดับเขตแล้วจำนวน ๔ ครั้ง โดยประชุมร่วมกับคณะกรรมการเครือข่ายแปลงใหญ่ระดับเขต จำนวน ๓ ครั้งและกำหนดจัดประชุมครั้งที่ ๕ ในระหว่างวันที่ ๗ - ๘ กันยายน ๒๕๖๐ ณ ศพก.อำเภอผาขาว จังหวัดเลย

(๒) ถอดบทเรียน ศพก.อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น เมื่อวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๖๐

<u>ข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน</u>

(๑) ศพก.บางแห่งยังไม่มีไฟฟ้าและระบบอินเตอร์เน็ต ทำให้เป็นอุปสรรคในการถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกร

(๒) ศพก.บางแห่งถนนไม่ดี ในช่วงฤดูฝนเดินทางลำบาก ทำให้เกษตรกรเข้าไปศึกษาเรียนรู้ได้ยาก

(๓) เครือข่าย ศพก. ที่สร้างขึ้นใหม่ บางแห่งยังไม่มีความพร้อมเพียงพอ

๒) การจัดทำหลักสูตรสนับสนุนแปลงใหญ่

(๑) ให้คณะกรรมการแปลงใหญ่แต่ละแปลงวิเคราะห์ความต้องการของสมาชิกแปลงใหญ่ว่าต้องการเรียนรู้ในประเด็นอะไร แล้วส่งต่อให้คณะกรรมการ ศพก.

(๒) คณะกรรมการ ศพก. ร่วมกันพิจารณาจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิกแปลงใหญ่

(๓) กรณีหลักสูตรที่ ศพก. ไม่มีความถนัด หรือความเชี่ยวชาญ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจะต้องเข้าไปถ่ายทอดความรู้ให้แก่ ศพก.

<u>เขต ๕</u>

ยังไม่ได้รับรายงาน ซึ่งเขตจะดำเนินการส่งให้ในภายหลัง

<u>เขต ๖</u>

ยังไม่ได้รับรายงาน ซึ่งเขตจะดำเนินการส่งให้ในภายหลัง

<u>เขต ๗</u>

ยังไม่ได้รับรายงาน ซึ่งเขตจะดำเนินการส่งให้ในภายหลัง

<u>เขต ๘</u>

ยังไม่ได้รับรายงาน ซึ่งเขตจะดำเนินการส่งให้ในภายหลัง

<u>เขต ๙</u>

๑) การขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก.และข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน

(๑) การปรับปรุงศาลาเรียนรู้ ฐานเรียนรู้และจุดเรียนรู้ ใน ศพก. จำนวน ๙๓ ศูนย์

(๒) ประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก.ระดับเขต ดำเนินการแล้ว จำนวน ๒ ครั้ง จะดำเนินการครั้งที่ ๓ ในวันที่ ๗ – ๘ กันยายน ๒๕๖๐ ณ ศพก.อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์

(๓) การประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก.ระดับจังหวัด ดำเนินการครบ ๓ ครั้งแล้ว ยกเว้นจังหวัดนคสวรรค์ จะดำเนินการประชุม ครั้งที่ ๓ วันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๐

(๔) การถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตทางด้านการเกษตร ให้แก่เกษตรกร จำนวน ๙๓ ศูนย์ เกษตรกร ๔,๖๕๐ ราย

๒) การจัดทำหลักสูตรสนับสนุนแปลงใหญ่

(๑) หลักสูตร ลดต้นทุนการผลิต ตามชนิดสินค้า ของแต่ละศูนย์

(๒) การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ตามชนิดสินค้า ของแต่ละศูนย์

(๓) การผลิตสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐาน GAP

(๔) การบริหารจัดการกลุ่มละองค์กร

(๕) การบริหารจัดการด้านการตลาด

(๖) เกษตรทฤษฎีใหม่

(๗) การทำบัญชีครัวเรือน

๓) การขับเคลื่อนเกษตรทฤษฎีใหม่ใน ศพก.

(๑) มีการจัดทำฐานเรียนรู้ เรื่อง เกษตรทฤษฎีใหม่และเศรษฐกิจพอเพียง

(๒) ถ่ายทอดความรู้ เรื่อง เกษตรทฤษฎีใหม่และเศรษฐกิจพอเพียง

(๓) สนับสนุนปัจจัยการผลิต จากหน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เช่น พันธุ์ปลา กบ ไก่ สาร พด.ต่าง ๆ น้ำหมัก เมล็ดพันธุ์ปุ๋ยพืชสด

(๔) แหล่งศึกษาดูงานด้านเกษตรทฤษฎีใหม่และเศรษฐกิจพอเพียง

๔) ผลความก้าวหน้าการเชื่อมโยงแปลงใหญ่กับ ศพก. จากการประชุมที่จังหวัดเพชรบุรี

ศพก. เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีการผลิตตามชนิดสินค้าของแปลงใหญ่ ในพื้นที่ของ ศพก. เป็นสถานที่ถ่ายทอดความรู้และศึกษาดูงาน ให้กับสมาชิแปลงใหญ่และสามารถพัฒนา ศพก.ให้เป็นแปลงใหญ่ต่อไปในอนาคต เพื่อการบริหารจัดการองค์กรที่เข้มแข็ง ไปในทิศทางเดียวกัน

๕) ความเชื่อมโยงของเทคโนโลยี ศพก. และแปลงใหญ่ ตามชนิดสินค้า

(๑) การลดต้นทุนการผลิต โดยใช้เครื่องหยอดเมล็ดพันธุ์ (ข้าว)

(๒) การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

(๓) การผลิตพืชตามมาตรฐาน GAP

(๔) การปลูกมันสำปะหลังโดยใช้วิธีชำกล้า

(๕) การปลูกไม้ผลระยะชิด (มะม่วง)

๒.๒ องค์ความรู้ของ ศพก. และการถ่ายทอดความรู้

ศพก. เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตร โดยมีฐานการเรียนรู้ ของแต่ละฐาน ที่ชัดเจน ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องที่เป็นรูปธรรม

๒.๓ การรวมกลุ่มและการพัฒนา ศพก.และแปลงใหญ่

๑) ศพก. พัฒนาฐานเรียนรู้สู่การถ่ายทอด โดยผ่านคณะกรรมการของ ศพก.

๒) แปลงใหญ่พัฒนาสู่กิจกรรมการรวมกลุ่มที่ได้รับองค์ความรู้มาจาก ศพก. โดยสมาชิกแปลงใหญ่มีการวางแผนการผลิต การแปรรูป และการตลาดร่วมกัน

๒.๔ การบริหารจัดการของ ศพก. และแปลงใหญ่เชื่อมโยงกันอย่างไร

ศพก.และแปลงใหญ่ควรจัดทำแผนการผลิต การแปรรูป และการตลาดร่วมกัน โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางด้านวิชาการ และการตลาด เข้ามามีส่วนร่วมในระดับจังหวัด โดยต้องมีการจัดเวทีเสวนา ศพก.และแปลงใหญ่ให้เกิดแนวทางการดำเนินงานร่วมกัน รวมถึงให้มีการเชื่อมโยงกับองค์กรอุตสาหกรรมที่มีความมั่นคง

๒.๕ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ศพก.และแปลงใหญ่

ควรจัดนวัตกรรมสู่การถ่ายทอดด้านการผลิต ด้านการแปรรูป และการตลาด ภายใต้แบรนด์ ๙๑๐๑ ตามรอยเท้าพ่อ การใช้เทคโนโลยีเครื่องจักรกลเพื่อลดต้นทุน

<u>วันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๐</u>

การสัมมนาเชิงปฏิบัติการเชื่อมโยงการดำเนินงานระหว่างศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) และการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ณ ศพก.อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

ประธานการสัมมนา พลเอก ปัฐมพงศ์ ประถมภัฏ ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ผู้ดำเนินการสัมมนา นายสมชาย ชาญณรงค์กุล อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร

๑. ประธานเยี่ยมชมนิทรรศการสรุปผลการดำเนินงาน ของ ศพก. และแปลงใหญ่ ในจังหวัดเชียงใหม่ และนิทรรศการหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดเชียงใหม่

๒. ประธานเยี่ยมฐานการเรียนรู้ จำนวน ๙ ฐาน ประกอบด้วย ๑) การปรับปรุงบำรุงดิน ๒) การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า ๓) การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ๔) การลดต้นทุนการผลิตข้าว ๕) อารักขาพืช ๖) เศรษฐกิจพอเพียงทฤษฎีใหม่ ๗) การเลี้ยงเป็ดและปศุสัตว์ ๘) การเลี้ยงปลาช่อน กุ้งฝอย ๙) การทำบัญชีครัวเรือน

๓. ประธานเปิดป้ายศาลาเรียนรู้ ศพก. อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ เปิดการสัมมนา และมอบนโยบายการขับเคลื่อน ศพก. และการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

๔. มีการจัดประชุมเชื่อมโยงการดำเนินงานระหว่างศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) และการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ภายใต้การสัมมนาดังกล่าว สรุปได้ดังนี้

๔.๑ นายสมชาย ชาญณรงค์กุล อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร ชี้แจงการดำเนินงาน ศพก. และการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ดังนี้

๑) การดำเนินงานโครงการ “๙๑๐๑ ตามรอยเท้าพ่อ ภายใต้ร่มพระบารมี เพื่อการพัฒนาการเกษตรอย่างยั่งยืน”

(๑) มีการเบิกจ่ายงบประมาณแล้วจำนวน ๑๙,๗๘๔ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๙๙.๖ ของงบประมาณทั้งหมด ๑๙,๘๖๔ ล้านบาท

(๒) รายได้ที่เกิดจากการขายผลผลิตจะดำเนินการอย่างไร แนวทาง คือ จัดตั้งกองทุน จะบริหารจัดการได้อย่างไร ทั้งนี้ ให้ประธานเครือข่าย ศพก และประธานเครือข่ายแปลงใหญ่พิจารณาตามความเหมาะสม

(๓) ผลผลิตที่ได้จากโครงการ ๙๑๐๑ ตามรอยเท้าพ่อ จะบริหารจัดการอย่างไรให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืน

(๔) รายได้จากโครงการต้องมีความโปร่งใส มีการทำบัญชีและภาพถ่าย

(๕) รายได้จากการจำหน่ายผลผลิตต้องมีระบบในการควบคุมให้ชัดเจน สามารถตรวจสอบได้

(๖) จะมีการประเมินผลและนำเสนอความสำเร็จสู่สาธารณชน ในวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๖๐

๒) การขับเคลื่อนนโยบายหลักของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (Smart Agricultural Curve)

(๑) กำหนดให้ทุกหน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดำเนินกิจกรรมที่ ศพก. ในวันพฤหัสบดีเท่านั้น

(๒) จะมีการชี้แจงรายละเอียดในการสัมมนาเชิงปฏิบัติการการเชื่อมโยงเครือข่าย ศพก. สู่การส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ วันที่ ๒๑ - ๒๓ กันยายน ๒๕๖๐ ณ โรงแรมแอมบาสเดอร์ซิตี้ จอมเทียน จังหวัดชลบุรี

๓) การส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ จะมีงบประมาณข้าวครบวงจรจำนวน ๗๓ ล้านบาท นำมาใช้ในการพัฒนาผู้จัดการแปลงใหญ่ โดยจะให้ประธานแปลงใหญ่หรือรองประธานแปลงใหญ่ทำหน้าที่เป็นผู้จัดการแปลงใหญ่

๔) จะมีการอนุมัติงบประมาณวงเงิน ๑๒๓ ล้านบาท ในการพัฒนา ศพก. ระดับ A ให้สร้างความเข้มแข็งกับเครือข่ายให้มากขึ้น ระดับ B ให้พัฒนาเป็นระดับ A และระดับ C พัฒนาเป็นระดับ B หรือ A

๕) การสัมมนาเชิงปฏิบัติการการเชื่อมโยงเครือข่าย ศพก. สู่การส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ระหว่างวันที่ ๒๑ - ๒๓ กันยายน ๒๕๖๐ ณ โรงแรมแอมบาสเดอร์ซิตี้ จอมเทียน จังหวัดชลบุรี จะต้องมีข้อตกลงร่วมกันเป็นปฏิญญาพัทยาในการขับเคลื่อน ศพก. และการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

๔.๒ รายงานผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ และแนวทางการพัฒนา โดย ประธานคณะกรรมการเครือข่ายแปลงใหญ่ระดับประเทศ

๑) การเชื่อมโยง ศพก. และการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ให้เป็นเนื้อเดียวกัน ร่วมกันพิจารณาบริบทจากพื้นที่เพื่อจัดทำยุทธศาสตร์ในการพัฒนาเป็นหนึ่งเดียวกัน สานเครือข่ายในระดับอำเภอและพัฒนาเป็นระดับจังหวัด และสร้างตลาดเกษตรกรแบบถาวร

๒) ไม่จำเป็นต้องมีเครื่องจักรกลทุกอำเภอ ให้มีเฉพาะอำเภอที่จำเป็น และประสานเครือข่ายร่วมกัน

๓) ศพก. แต่ละอำเภอต้องมีการกำหนดองค์ความรู้ เพื่อถ่ายทอดไปสู่ ศพก. อื่นๆ และรวบรวมองค์ความรู้ให้แปลงใหญ่นำไปปฏิบัติ ในการลดต้นทุนและพัฒนาประสิทธิภาพการผลิต กำหนดทิศทางการดำเนินงานร่วมกัน โดยใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า ทำให้เกิดความยั่งยืนในชุมชน

๔.๓ รายงานผลการดำเนินงาน ศพก. และแนวทางการพัฒนา โดย รองประธานคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. ระดับประเทศ

๑) ทุก ศพก. มีองค์ความรู้ แต่อาจไม่ครอบคลุมทั้งหมด

๒) ควรมีการใช้ระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วย ศพก. ในการบริหารจัดการร่วมกันระหว่าง ศพก. และแปลงใหญ่

๓) ศพก. และแปลงใหญ่ควรร่วมกันพัฒนานวัตกรรมที่เหมาะสมกับชุมชน และจัดนวัตกรรมสู่การถ่ายทอดด้านการผลิต การแปรรูป และการตลาด

๔.๔ การเชื่อมโยง ศพก. และการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ข้อเสนอแนะ และสิ่งที่จะดำเนินการต่อไป

๑) ต้องมีการพัฒนา ศพก. และแปลงใหญ่แบบเฉพาะเจาะจง

๒) ประสานเครือข่ายจนถึงระดับจังหวัด ตลาดท้องถิ่น

๓) ตลาดสุขภาพ เน้นสินค้าคุณภาพของแปลงใหญ่

๔) คิดระบบการส่งต่อความรู้ที่แตกต่างกันในเครือข่าย

๕) จัดการด้านการตลาดแบบเฉพาะด้าน ไม่ปูพรม

๖) ต้องเกิดกองทุนพัฒนาในพื้นที่ เพื่อให้เกิดความยั่งยืน พร้อมทั้งมีการวางแผนร่วมกันและหาแนวทางการแก้ไขปัญหา ไม่ต้องรอภาครัฐเสมอไป

๗) ให้เกิดการพึ่งพาตนเองในชุมชน

๘) เจ้าหน้าที่ต้องมีการบูรณาการกัน ให้มีการประชุมร่วมกันทั้ง ๒ เครือข่าย ศพก.และแปลงใหญ่ทุกครั้ง ไม่มีการประชุมแยกกัน

๙) คณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ระดับประเทศ ทั้ง ๑๘ คน ให้มีการถอดบทเรียนและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน

๑๐) ความแตกต่างของชนิดสินค้า ให้มีการเชื่อมโยงในสินค้าประเภทเดียวกัน และพัฒนาเป็นนวัตกรรมไปสู่สาธารณชน

๑๑) องค์ความรู้และการถ่ายทอดความรู้ มีทุก ศพก. แต่อาจไม่ครอบคลุมทั้งหมด ซึ่งองค์ความรู้จะต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของแปลงใหญ่ ประกอบด้วย

(๑) การลดต้นทุนของแต่ละชนิดสินค้า

(๒) การเพิ่มประสิทธิภาพของผลผลิต

(๓) องค์ความรู้ในการสร้างมูลค่าเพิ่ม โดยการสร้างแบรนด์ภายใต้แบรนด์เดียวกัน เช่น ผลิตโดยแปลงใหญ่ จำหน่าย โดย ศพก.

ทั้งนี้ การขับเคลื่อน ศพก.ที่เป็นแปลงใหญ่ จะสามารถดำเนินการได้ง่าย และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

๑๒) การรวมกลุ่มการพัฒนาระหว่าง ศพก. และแปลงใหญ่ ยังไม่มีการหารือในระดับจังหวัด แผนงานไม่เกิด การสร้างเครือข่ายจึงเกิดได้ช้าลง ต้องมีประธาน ศพก. และแปลงใหญ่อยู่ใน SC ระดับจังหวัด

๑๓) การบริหารจัดการร่วมกันระหว่าง ศพก. และแปลงใหญ่

(๑) ศพก.มีระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วย ศพก. ซึ่งแผนงานภายใต้หน่วยงานทุกหน่วยงานต้องตอบสนอง

(๒) แผนงานของ ศพก. และแปลงใหญ่จะต้องเดินไปพร้อมกัน

(๓) คณะกรรมการแปลงใหญ่และ ศพก. ควรมีแผนงานของ SC

ทั้งนี้ ศพก. และแปลงใหญ่จะเป็นส่วนหนึ่งในการเชื่อมโยงของหน่วยงานต่างๆ ด้วย

๑๔) การร่วมกันพัฒนานวัตกรรมที่เหมาะสมกับชุมชน

ศพก. คือการเรียนรู้ แปลงใหญ่ คือกิจกรรม/การดำเนินงาน ซึ่งต้องตอบโจทย์ไทยแลนด์ ๔.๐ การถ่ายทอดเทคโนโลยีจะทำอย่างไรโดยใช้เครื่องทุ่นแรง (ส่งให้กรมฯ ภายในวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๐)

๑๕) การแปรรูปจากผลผลิตที่ได้มาตรฐานต้องมีกระบวนการแปรรูปที่ดี เพื่อให้สามารถกำหนดราคาได้ เกิดความยั่งยืนในชุมชน

๑๖) การเชื่อมโยงระหว่างแปลงใหญ่และ ศพก. ในการทำให้เครือข่ายเกิดขึ้น ให้ใช้ระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วย ศพก. ในการดำเนินการ

๑๗) ต้องเกิดตลาดถาวรขึ้นทั้งในระดับประเทศ และระดับจังหวัด และให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อจัดการสินค้าของ ศพก. และแปลงใหญ่ เพื่อดำเนินการตลาดส่งออกทั้งในและต่างประเทศ (Marketing team) เป็นผู้ดำเนินการหาตลาดส่งออกเอง เพื่อตอบโจทย์อาหารปลอดภัย

๑๘) การต่อยอดที่ทรงคุณภาพ เช่น การขยายพื้นที่ปลูกข้าวอินทรีย์ ๑ ล้านไร่ ถ้ามีการบูรณาการร่วมกับ แปลงใหญ่ จะสามารถขยายพื้นที่ได้

๔.๕ การสัมมนาเชิงปฏิบัติการการเชื่อมโยงเครือข่าย ศพก. สู่การส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ วันที่ ๒๑ - ๒๓ กันยายน ๒๕๖๐ ณ โรงแรมแอมบาสเดอร์ซิตี้ จอมเทียน จังหวัดชลบุรี

๑) วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. กับคณะกรรมการเครือข่ายแปลงใหญ่

๒) บุคคลเป้าหมาย จำนวน ทั้งสิ้น ๒,๐๐๐ คน ประกอบด้วย ประธานคณะกรรมการ ศพก. ๘๘๒ คน ประธานแปลงใหญ่ ๖๐๐ คน เกษตรจังหวัดและเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงาน ศพก. และแปลงใหญ่ ๒๓๑ คน ผู้อำนวยการและเจ้าหน้าที่จากสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ๑๘ คน ประธานคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แบบเบ็ดเสร็จ ๗๗ คน ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบของหน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในส่วนกลางและผู้ดำเนินการจัดสัมมนา

๓) กิจกรรมและการดำเนินงาน แบ่งเป็น ๓ กิจกรรมหลัก ดังนี้

(๑) กิจกรรมการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ การเชื่อมโยงเครือข่าย ศพก.สู่การส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ โดยมีกำหนดการดังนี้

(๒) กิจกรรมการแสดงนิทรรศการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. สู่งานส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เพื่อสร้างความเข้าใจ ความเป็นมา และแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงาน

(๓) กิจกรรมผลิตสื่อและประชาสัมพันธ์

๔) ผลสำเร็จที่คาดหวัง

(๑) เกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. กับคณะกรรมการเครือข่ายแปลงใหญ่

(๒) เกิดแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรสู่งานส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

๔.๖ ความก้าวหน้าการพัฒนาและถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการเกษตรสาขาต่างๆ ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อเผยแพร่ผ่าน Smart Box ให้แก่เกษตรกรใน ศพก. โดย ดร.วราภรณ์ พรหมพจน์ รองอธิบดีกรมวิชาการเกษตร

กรมวิชาการเกษตรได้เผยแพร่องค์ความรู้การเกษตรด้านพืช และเครื่องจักรกลการเกษตรผ่าน Smart Box สู่ ศพก. ๘๘๒ ศูนย์ โดยเป็นการบูรณาการการทำงานร่วมกับสำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (สรอ.) ซึ่งในปี ๒๕๖๐ ได้ดำเนินการติดตั้ง Smart Box ให้กับ ศพก.ที่มีความพร้อมทั้งทีวีและอินเตอร์เน็ตจำนวน ๙๙ ศูนย์ ต่อมากระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มอบหมายให้กรมวิชาการเกษตรเป็นหน่วยงานหลักในการประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกกระทรวงฯ เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานเพื่อพัฒนาและถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านเกษตรของกระทรวงฯ เพื่อเผยแพร่สู่เกษตรกรผ่านช่องทาง Smart Box และช่องทาง Social Media

กรมวิชาการเกษตรจึงได้ร่วมหารือกับหน่วยงานต่างๆ ในการกำหนดรูปแบบการนำเสนอองค์ความรู้ จัดทำองค์ความรู้ของแต่ละหน่วยงานส่งให้กรมวิชาการเกษตรถ่ายทอดสู่เกษตรกรผ่าน Smart Box โดยขณะนี้มีจำนวน ๕๓ เรื่อง จาก ๙ หน่วยงาน และได้บรรจุลง Cloud จำนวน ๒๓ เรื่อง เพื่อรอบรรจุลงแอปพลิเคชั่นเตรียมถ่ายทอดผ่าน Smart Box

ส่วนความคืบหน้าในการขยายการติดตั้ง Smart Box และการจัดหาสัญญาณอินเตอร์เน็ต ได้รวบรวมพิกัดที่ตั้ง ศพก. จำนวน ๗๘๓ แห่ง ให้กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เพื่อตรวจสอบว่าอยู่ใกล้เคียงกับที่ศูนย์ดิจิทัลชุมชนหรือไม่ หาก ศพก. เข้าเงื่อนไขศูนย์ดิจิทัลชุมชน ก็มีความเป็นไปได้ในการนำร่องรวมศูนย์

ดิจิทัลชุมชนกับ ศพก. เป็นศูนย์เดียวกัน (อาจจัดตั้งเป็นศูนย์เกษตรดิจิทัล) และจะลงสำรวจพื้นที่ ศพก. ร่วมกันในเดือนกันยายน ๒๕๖๐ เพื่อศึกษาถึงความเป็นไปได้และกำหนดแนวทางการดำเนินงานร่วมกัน

๔.๗ โปรแกรม "Smart Me" นวัตกรรมด้านบัญชีช่วยสร้างความเข้มแข็ง รู้ตัวตน รู้สถานะการเงิน ได้สะดวก รวดเร็ว ทุกเวลา โดย ผู้แทนกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ได้ขับเคลื่อนการเสริมสร้างองค์ความรู้ทางบัญชีให้เกษตรกร และบุคคลทั่วไปได้เห็นความสำคัญของการบันทึกบัญชี ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญที่ทำให้รู้ตัวตน รู้สถานะทางการเงิน ช่วยให้เกิดการจัดระเบียบวินัยในการใช้จ่าย ซึ่งความสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการวิเคราะห์ข้อมูลทางบัญชี จะส่งผลให้เกิดช่องทางในการออมและเพิ่มรายได้ สร้างความเข้มแข็งและมั่นคงในชีวิตได้ในที่สุด ทั้งนี้ ในปี ๒๕๖๐ ได้พัฒนานวัตกรรมที่ช่วยให้การบันทึกบัญชีทำได้ง่าย สะดวก และรวดเร็วยิ่งขึ้น โดยมีโปรแกรม "Smart Me" ซึ่งเป็นแอพพลิเคชั่นสำหรับใช้ในการบันทึกบัญชีครัวเรือนและบัญชีต้นทุนอาชีพ โดยออกแบบให้ใช้งานง่าย เหมาะสำหรับเกษตรกร เยาวชน และบุคคลทั่วไปใช้ในการจัดทำบัญชีครัวเรือนและบัญชีต้นทุนอาชีพได้ทุกที่ ทุกเวลา ผ่านอุปกรณ์ Smart Phone ที่รองรับทั้งระบบ IOS และ Android ทำให้ผู้จดบันทึกรู้ตัวตนและวางแผนการใช้จ่ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ